

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 1599

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 17 november 2023

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de brief van 7 november 2023 over de Geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 20 november 2023 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1597).

De vragen en opmerkingen zijn op 13 november 2023 aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voorgelegd. Bij brief van 16 november 2023 zijn de vragen die betrekking hebben op onderwerpen die op de agenda van de Raad van 20 november 2023 staan beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Amhaouch

De griffier van de commissie,
Jansma

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie en reactie van de bewindspersoon

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad op 20 november 2023. Naar aanleiding hiervan hebben deze leden nog enkele vragen en opmerkingen.

Vangstmogelijkheden Atlantische Oceaan en Noordzee

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat er gesproken wordt over vangstmogelijkheden voor 18 visbestanden in de Atlantische Oceaan, het Kattegat en Skagerrak. Deze leden vragen het kabinet in te gaan op in hoeverre de te bespreken visbestanden de Nederlandse visserij raken. Er liggen eveneens voorstellen voor om voor negen visbestanden de vangstmogelijkheden voor twee of drie jaar vast te leggen. Deze leden verzoeken de regering het standpunt van het kabinet in dezen toe te lichten en daarbij specifiek in te gaan op de gevolgen voor de Nederlandse visserijsector.

Antwoord

Jaarlijks worden de vangstmogelijkheden voor de Atlantische Oceaan en de Noordzee vastgesteld. Zoals ik in de geannoteerde agenda voor de Raad van 18 september jl. heb aangegeven, worden deze vangstmogelijkheden afgesproken in verschillende onderhandelingsverbanden (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1574). De Europese Unie (EU) onderhandelt bilateraal met het Verenigd Koninkrijk (VK), bilateraal met Noorwegen en in trilateraal verband met het VK en Noorwegen samen. Ook voert de EU onderhandelingen met de Atlantische kuststaten over de grote pelagische bestanden. De Europese Commissie voert namens de EU deze onderhandelingen.

Op dit moment lopen de onderhandelingen nog. Ik heb uw Kamer reeds met de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraden van september, oktober en november geïnformeerd over de Nederlandse inzet op de voor de Nederland relevante bestanden zoals tong, westelijke horismakreel, haring en blauwe wijting (Kamerstuk 21 501-32, nrs. 1574, 1585, 1597).

Ten aanzien van de mogelijke vaststelling van meerjarige vangstmogelijkheden ben ik in beginsel positief, omdat dit mogelijk over een langere periode dan een jaar stabiliteit en perspectief aan de visserijsector kan bieden. Wel hecht ik er waarde aan dat meerjarige vangstmogelijkheden op basis van wetenschappelijk advies worden vastgesteld, zodat duurzame visserij geborgd is. Er dient dan ook per visbestand te worden bekeken of vaststelling van meerjarige vangstmogelijkheden gewenst is.

NGT's

De leden van de VVD steunen het kabinet in de wens de verordening nieuwe genomische technieken (NGT's) voor planten snel werkelijkheid te zien worden, aangezien de EU-landen op achterstand beginnen te raken ten opzichte van landen waar dit inmiddels wel al volop in gebruik is. Deze leden hebben vernomen dat de parlementen van Cyprus en Hongarije een subsidiariteitsbezwaar hebben ingediend op het voorstel. Deze leden verzoeken het kabinet in te gaan op de bezwaren van beide landen en het standpunt van het kabinet in dezen en in te gaan op het huidige krachteveld ten aanzien van uitsluiting van NGT's onder biologische producten.

Antwoord

De parlementen van Cyprus en Hongarije geven als belangrijkste reden aan dat het voor hen onvoldoende gerechtvaardigd is dat er actie op Europees niveau nodig is. Het kabinet heeft in het BNC-fiche een positief oordeel gegeven over de subsidiariteit van het voorstel (Kamerstuk 22 112, nr. 3773). Dit voorstel is immers een vervolg van al bestaande EU-regelgeving, waarbij de doelen van het voorstel met passende middelen bereikt worden.

Ten aanzien van het uitsluiten van NGT's in biologische producten, is het krachtenveld in de EU verdeeld. Er zijn lidstaten die NGT-categorie 1-planten willen toestaan in de biologische sector en er zijn lidstaten die deze producten willen weren uit de biologische sector. Het standpunt van het Nederlandse kabinet is – conform het BNC-fiche – dat het de wens van de vertegenwoordigers van de biologische sector respecteert om vrij te blijven van NGTs.

Voorts vragen deze leden het kabinet in te gaan op de visie ten aanzien van het patenteren van NGT's.

Antwoord

Het kabinet ziet en hoort de zorgen vanuit de samenleving en de politiek over het patenteren van planteigenschappen. Deze patenten kunnen voortkomen uit het gebruik van NGT's bij de veredeling, maar ook bij het gebruik van een aantal conventionele veredelings technieken. Dit onderwerp speelt dus breder dan alleen in het NGT-dossier. De Commissie heeft ook de zorgen vanuit de samenleving gehoord en aangekondigd om een studie uit te voeren naar dit onderwerp en deze op te leveren in 2026. Het kabinet steunt – conform het BNC-fiche – het doen van een studie om tot een goed onderbouwde aanpak te komen voor eventuele beleidsinitiatieven. Het kabinet vindt echter wel dat deze studie ambitieuzer opgepakt en sneller opgeleverd moet worden met concretere beleidsinitiatieven.

Tot slot verzoeken deze leden het kabinet in te gaan op de voorstellen tot wijziging van het Commissievoorstel die worden gedaan door EP-rapporteur Jessica Polfjärd. Zo stelt zij geen verbod voor op het gebruik van NGT planten in de biologische landbouw, geen etiketteringsverplichtingen voor zandzakken voor geverifieerde NGT-planten en dat het patenteren van NGT's moet worden vastgelegd in bestaande wetgeving en niet in het voorliggende voorstel.

Antwoord

Het kabinet is bekend met het conceptrapport van rapporteur Jessica Polfjärd. Het is nu nog voorbarig om een oordeel over dit conceptrapport te geven. Binnenkort wordt in het Europees Parlement over dit rapport gestemd en zal er een definitief rapport verschijnen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie en reactie van de bewindspersoon

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 20 november 2023. Zij hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie lezen over voorgestelde wijzigingen van het Commissievoorstel omtrent NGT's. De leden van de D66 fractie onderstrepen het belang van een gelijk speelveld voor alle marktdeelnemers, waaronder de biologische landbouw. Daarmee is het voorstel om NGT's niet te verbieden in de biologische landbouw volgens deze leden een goede ontwikkeling. Zij vragen hoe de Minister tegen dit voorstel aankijkt

en wat de houding van de biologische sector is tegenover dit voorstel. Zal de Minister dit voorstel steunen?

Antwoord

In het commissievoorstel worden NGTs geweerd uit de biologische sector. Vertegenwoordigers van de biologische sector hebben nadrukkelijk de wens bij het kabinet neergelegd om vrij te blijven van NGTs en het kabinet heeft in het BNC-fiche uitgesproken deze wens te respecteren. Randvoorwaarde voor het kabinet is wel om te kijken naar de juiste manier om dit in te regelen en ervoor te zorgen dat het landbouw- en voedselsysteem werkbaar blijft voor biologische gebruikers, maar ook voor conventionele gebruikers die wel NGT's willen gebruiken.

Deze leden zijn de Minister erkentelijk dat hij heeft opgeroepen om het rapport omtrent patenteren van NGT's vervroegd op te leveren. Wat is de reactie geweest op dit verzoek? Deze leden lezen over het voorstel om het patenteren van NGT's te regelen in bestaande, afzonderlijke wetgeving in plaats van in het voorliggende voorstel. Deze leden verzoeken de Minister uit te weiden over de risico's van een dergelijke aanpak. Wordt met deze aanpak afdoende geborgd dat er geen marktconcentratie zal ontstaan? Hoe kijkt de Minister tegen dit voorstel aan?

Antwoord

Het kabinet heeft vooralsnog op deze oproep geen concrete toezeggingen gekregen met betrekking tot het genoemde rapport. In het raadstraject blijft het kabinet zich daarom hardmaken om dit rapport vervroegd op te leveren en met concrete beleidsinitiatieven te komen. Dat maakt ook een meer samenhangende benadering mogelijk, waarbij alle aspecten van de octrooiering van plantaardig materiaal worden betrokken.

Ten slotte zijn de leden van de D66-fractie benieuwd naar een ontwikkeling rondom de terminologie binnen het NGT-voorstel. Kan de Minister bevestigen dat er potentieel sprake is om de term «planten» te vervangen voor, dan wel te interpreteren als, «organismen»? Dat zou een deur openen naar de genetische modificatie van dierlijke organismen wat bij de leden van de D66-fractie aanzienlijke ethische vragen oproept. Kan de Minister toelichten of daar sprake van is en zo ja, bevestigen dat hij zich tegen die beweging uitspreekt?

Antwoord

In het raadstraject is er vooralsnog geen sprake van een wijziging van plant naar organisme. Het kabinet kijkt naar dit voorstel vanuit het perspectief van de plant en is niet voornemens om de «scope» van dit voorstel te vergroten naar andere domeinen zoals micro-organismen en dieren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie en reactie van de bewindspersoon

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de achterliggende stukken voor dit schriftelijk overleg over de Landbouw- en Visserijraad van 20 november 2023 en hebben nog enkele vragen. De leden van de CDA-fractie ondersteunen volledig de door rapporteur Jessica Pofljård (EVP/SE) voorgestelde wijzigingen. Wij zien de kansen die NGT's bieden voor het verduurzamen van de land- en tuinbouw in Europa, wat tevens een positieve impact zal hebben op de voedselproductie.

Drempel van 20 modificaties voor categorie-1-NGT-planten

Wij vragen de Minister om te bevestigen dat deze grens van 20 modificaties gerelateerd moet zijn aan het haploïde of monoploïde genoom van een plant. Dit is essentieel om discriminatie van planten met complexere genomen (zogenoemde polyploïden) te voorkomen.

Antwoord

In het Commissievoorstel dat afgelopen zomer is gepresenteerd worden de 20 modificaties niet per monoploïd gerekend, maar in het totaal. Het kabinet is echter van mening dat er inderdaad rekening moet worden gehouden met de ploïde status van een plant, daarom heeft het deze suggestie ook meegenomen in de inbreng in het raadstraject op dit voorstel.

Dataverenisten voor de verificatieprocedure

In het voorstel wordt aangegeven dat in een «implementing act» de vereiste data voor de verificatieprocedure worden vastgesteld. Hoe zal de Minister ervoor zorgen dat deze data-eisen redelijk en proportioneel zijn, om onnodige financiële en administratieve lasten, vooral voor het midden- en kleinbedrijf, te vermijden?

Antwoord

De inzet van Nederland in het raadstraject is dat het belangrijk is voor de verificatieprocedure dat de juiste informatie wordt opgeleverd. Het uitgangspunt daarin is streng waar het moet, soepel waar het kan. Zodra het traject voor de uitvoeringsverordening zal starten zal het kabinet per vereiste bekijken of dit nodig, redelijk en proportioneel is.

Vervanging van «Comments» door «Reasoned Objections»

Is de Minister bereid de «comments» van lidstaten in de procedure te vervangen door «reasoned objections»? Een dergelijke wijziging zou kunnen leiden tot meer gefundeerde en effectieve feedback binnen het proces, zo stellen de leden.

Antwoord

In de artikelen 6 en 7 van het Commissievoorstel wordt inderdaad gerefereerd naar «comments» die lidstaten mogen indienen. In het raadstraject heeft Nederland in september jl. een inbreng gedaan om dit woord te vervangen door «reasoned objections». Dit brengt deze tekst in lijn met de regelgeving 2001/18/EG waar ook wordt gerefereerd aan «reasoned objections».

Biologisch

Is de Minister op de hoogte van het artikel «bio zou NGT's moeten toestaan» in Ekoland?¹ In het huidige voorstel worden categorie-1-NGT-planten en producten expliciet verboden voor gebruik in de biologische sector. Steunt de Minister het standpunt dat dit verbod uit het voorstel gehaald dient te worden, zoals ook voorgesteld door Jessica Polfjärd? Kan de Minister een reactie geven op basis van het artikel?

Antwoord

Ik ben op de hoogte van dit artikel.

---

¹ Ekoland, november 2023 (<https://www.ekoland.nl/artikel/837738-bejo-bio-zou-ngts-moeten-toestaan>)

Vertegenwoordigers van de biologische sector hebben een nadrukkelijke wens bij de Commissie en bij het kabinet neergelegd om vrij te kunnen blijven van NGTs. De Commissie heeft gevolg gegeven aan deze wens door dit verbod expliciet op te nemen in de tekst en ook het kabinet respecteert deze wens van de biologische sector. Het kabinet steunt de maatregelen van de Commissie in het voorstel om bijvoorbeeld het uitgangsmateriaal van categorie-1 NGT-planten als zodanig te etiketteren. In reactie op het artikel: vanuit het veredelingsperspectief van deze veredelaar zijn de opmerkingen begrijpelijk. Vertegenwoordigers van de biologische sector hebben bij het kabinet echter duidelijk aangegeven dat gebruik van NGTs tegen de biologische principes in zou gaan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie en reactie van de bewindspersoon

De leden van de Partij voor de Dierenfractie hebben kennisgenomen van de agenda van dit schriftelijk overleg en hebben de volgende vragen.

«EU Forest Strategy for 2030» en andere bosproducten dan hout

Kan de Minister aangeven hoe, conform de motie van het lid Christine Teunissen c.s. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1582), Nederland in de Raad heeft benadrukt dat tijdens de onderhandelingen over een EU-Mercosur akkoord de EU-ontbossingsverordening niet wordt ondermijnd? Wat waren de reacties en welke landen ondersteunden de oproep en welke niet?

Antwoord

Tijdens de aankomende Raad zal Nederland, conform de motie-Teunissen c.s., benadrukken dat tijdens de onderhandelingen over een EU-Mercosur akkoord de EU-ontbossingsverordening niet wordt ondermijnd. In het verslag van de Raad van 20 november zal worden opgenomen of dit punt ook door andere lidstaten werd opgebracht danwel gesteund.

Wanneer zal er verder gesproken worden over de EU-ontbossingsverordening in de Landbouw- en Visserijraad en wanneer moet Nederland input leveren op review die gepland staat voor 2024?

Antwoord

Wanneer de EU-ontbossingsverordening op de agenda van de Landbouw en Visserijraad staat is nog niet bekend. Daarnaast is het ook mogelijk dat de EU-ontbossingsverordening in de Milieuraad wordt behandeld, omdat de verordening in die Raad is aangenomen.

Uiterlijk 30 juni 2024 publiceert de Europese Commissie een review («effectenbeoordeling» in de Nederlandse wettekst) betreffende eventuele uitbreiding van de verordening naar toepassing op «andere beboste grond», een ecosysteemclassificatie die onder de huidige verordening nog niet gedekt wordt. Indien passend, publiceert de Europese Commissie gelijktijdig een voorstel tot wijziging van de EU-ontbossingsverordening. In het geval de Europese Commissie een voorstel voor een wijziging van de EU-ontbossingsverordening uitbrengt, zal er binnen zes weken na publicatie een BNC-fiche met uw Kamer worden gedeeld waarin de Nederlandse inzet in de onderhandelingen in de EU wordt uiteengezet. Op basis van de motie van het lid Boswijk c.s. over het opnemen van andere ecosystemen in het EU-wetsvoorstel voor ontbossingsvrije producten (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1392), zal deze inzet in ieder geval zijn om de verordening uit te breiden naar andere ecosystemen. Indien de Europese Commissie geen wetsvoorstel uitbrengt met een voorstel tot uitbreiding naar andere ecosystemen zal Nederland zich (volgens het staande beleid)

ervoor blijven inzetten om dit alsnog te realiseren. Hiervoor gelden geen specifieke tijdsrestricties.

Vangstmogelijkheden in de Atlantische Oceaan en Noordzee 2024

De leden van de Partij voor de Dierenfractie hebben kennisgenomen van de agenda van de Landbouw- en Visserijraad en zien dat er een tweede gedachtewisseling zal plaatsvinden over onderhandelingen voor de vangstmogelijkheden voor 2024, waaronder de visbestanden in de Noordzee. De inbreng van de Minister zal gericht zijn op het vissen op het niveau van «maximale duurzame opbrengst» (maximal sustainable yield (MSY)) en dat er aandacht is voor de mogelijke sociaaleconomische gevolgen. Kan de Minister aangeven hoe hij de sociaaleconomische gevolgen wil aankaarten zonder aan MSY te tornen? Is het bedoeling dat vissers zullen worden gecompenseerd wanneer de MSY naar beneden worden bijgesteld? Zo ja, vindt de Minister het proportioneel om compensatie te geven aan een sector, die mede veroorzaker is van de lage visstand? Is er al in beeld welke visbestanden naar beneden bijgesteld zullen gaan worden en wat dit betekent voor sociaaleconomisch perspectief en mogelijke compensatie? Is de Minister bekend met onderzoek dat aantoont dat de International Council for the Exploration of the Sea (ICES) hogere vangstmogelijkheden adviseert omdat ze willen voldoen aan het verzoek van de Europese Commissie? Zo ja, is de Minister het met deze leden eens dat voorgesteld quota van ICES naar beneden zouden moeten bijgesteld worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) kent meerdere doelstellingen, waaronder het streven naar maximale duurzame opbrengst (MSY, maximum sustainable yield) en doelstellingen op sociaal en economisch vlak. Per visbestand dient bekeken te worden hoe tot een juiste afweging tussen de verschillende GVB-doelstellingen kan worden gekomen, waarbij de MSY-doelstelling leidend is.

Op dit moment zijn de onderhandelingen met derde landen over het vaststellen van de vangstmogelijkheden voor 2024 nog gaande. Ik kan dan op dit moment nog geen uitspraak doen of voor bepaalde visbestanden de vangstmogelijkheden naar beneden bijgesteld zullen worden. Evenmin kan ik aangeven of en op welke wijze er sprake is van sociaaleconomische gevolgen. Zoals ik eerder in de beantwoording van het schriftelijk overleg over de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 18 september 2023 heb aangegeven ben ik me zeer bewust van mogelijke negatieve sociaal-economische gevolgen ten aanzien van tong (Kamerstuk 21 501-32, nr 1575). Het vaststellen van vangstmogelijkheden vindt jaarlijks plaats. Het toepassen van compensatiemaatregelen is geen vanzelfsprekendheid bij een afname van de vangstmogelijkheden ten opzichte van het voorgaande jaar.

De positie van de Internationale Raad voor het Onderzoek naar de Zee (International Council for the Exploration of the Sea, ICES) is alom gerespecteerd. Het is een onafhankelijk wetenschappelijk instituut, waarbij wetenschappers van over de hele wereld werkzaam zijn, waaronder ook wetenschappers die werkzaam zijn bij Nederlandse kennisinstellingen. ICES hanteert een uiterst zorgvuldige vaststellingsprocedure voor haar wetenschappelijke vangstadvisen, met diverse «checks and balances». Ik herken mij dan ook niet in het geschetste beeld dat ICES zich bij het vaststellen van haar vangstadvisen zou kunnen laten leiden door invloeden van buitenaf. Ik zie dan ook geen aanleiding voor eventuele bijstelling van de wetenschappelijke vangstadvisen die ICES verstrekt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie en reactie van de bewindspersoon

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda. Zij hebben een vraag over dreigende overeenstemming over een aanzienlijke korting op het quotum voor Noordzee-tong.

De leden van de SGP-fractie maken zich grote zorgen over mogelijke overeenstemming tussen de Europese Commissie en het Verenigd Koninkrijk over opvolging van het ICES-advies voor het quotum voor de Noordzee-tong, een korting van 60%. Het zou de derde opeenvolgende korting zijn. Contingenthouders houden dan nog geen twintig procent van hun oorspronkelijke quotum over. Visserijbedrijven zijn dan wat betreft de belangrijke tongvisserij binnen een of twee maanden uitgevist. Er is al sprake van een forse sanering van de kottervloot. Het perspectief voor de blijvende kotters wordt er door de voorgestelde quotumkorting echter niet beter op. Integendeel. Deze leden hebben enkele vragen. Is de veronderstelling juist dat ook met halvering van de genoemde korting het paaibestand volgend jaar nog steeds aanzienlijk zal toenemen?

Antwoord

Het ICES-advies kent meerdere scenario's van visserijactiviteiten voor tong die zijn doorgerekend, waaronder een advies op MSY-niveau als ook een alternatief scenario. De toename van het paaibestand is op MSY-niveau 11% hoger dan bij het alternatieve scenario waar sprake zou zijn van een korting van 34%. De doelstelling uit het GVB om alle bestanden in 2020 op MSY-niveau te hebben is een juridische verplichting. Het vangstadvisie waarmee zo snel mogelijk MSY bereikt wordt is daarom leidend. Uiteraard dient er oog te zijn voor sociaaleconomische gevolgen van de adviezen, zoals ook het uitgangspunt is van het GVB. In het meerjarenplan Noordzee zijn daarom stabiliserende maatregelen opgenomen. Belangrijk daarbij is dat het bestand aan bepaalde duurzaamheidscriteria voldoet, wat voor tong niet het geval is. Ik ben me terdege bewust van de mogelijke impact van het tongadvies voor de sector. Echter, ook met het oog op het langetermijnperspectief voor de visserijsector is een snel herstel van het tongbestand van groot belang.

Deelt de Minister de analyse dat sprake is van onzekerheden in de toestandsbeoordeling omdat de sterke jaarklasse 2018 in de modellen niet terug te vinden is, maar dat dit later mogelijk bijgesteld moet worden zoals eerder bij de schol ook is gebeurd?

Antwoord

Het model dat ICES hanteert voor het inschatten van het tongbestand, resulteert, net als alle adviezen van ICES, in een schatting. Hier zitten dan ook onzekerheden in. De wetenschappelijk gemeenschap steunt het huidige model, maar ziet wel mogelijkheden om dit model te verbeteren. ICES zal hier naar verwachting begin 2024 mee starten. De uitkomsten van deze zogenoemde benchmark zijn op dit moment niet te voorspellen.

Deelt de Minister de constatering dat de Nederlandse kottervloot hard geraakt zou worden door een korting van 60% op de TAC voor Noordzee-tong? Verzet de Minister zich op hoog niveau tegen de genoemde korting? Gaat hij de komende Landbouw- en Visserijraad en/ of in die in december pleiten voor tenminste halvering van de genoemde korting?

Antwoord

Ik ben bekend met de mogelijke gevolgen van een TAC voor 2024 van -60% ten opzichte van de TAC van 2023 voor de Noordzee-tong. Zoals ik in

het antwoord op de vraag van de SGP-fractie over het paaibestand heb aangegeven, geldt een juridische verplichting vanuit de doelstelling uit het GVB om alle bestanden in 2020 op MSY-niveau te hebben. Op dit moment zijn de onderhandelingen over de vangstmogelijkheden tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk nog gaande. Over mogelijke uitkomsten in deze onderhandelingen kan ik daarom nu nog niks zeggen. Zoals ik in de beantwoording van de hierboven gestelde vraag van de SGP-fractie naar de toename van het paaibestand heb aangegeven, zal ik tijdens de Raad aandacht vragen voor de sociaaleconomische gevolgen van adviezen met grote kortingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie en reactie van de bewindspersoon

De leden van de BBB-fractie nemen kennis van de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 20 november 2023. Deze leden hebben hierover een aantal vragen en opmerkingen.

De vragen van de leden van de fractie van de BBB zijn niet gerelateerd aan de agenda van de Landbouw- en Visserijraad en zullen daarom op korte termijn worden beantwoord.